

**Програм рада кандидата за изборног члана Државног већа тужилаца
из реда јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца за изборну листу
„Републичко јавно тужилаштво“**

1. Увод

Јавно тужилаштво у Републици Србији представља кључну институцију кривичноправног система којој су последњим изменама процесно-правног оквира дата у надлежност значајна овлашћења ради постизања више циљева, од којих су најзначајнија она која се односе на уклањање законских препрека за непосредан рад јавних тужилаца, заменика јавних тужилаца и тужилачких сарадника у току вођења предистражног поступка, спровођења доказних радњи у скраћеном кривичном поступку или истрази, као и поступања у току главног претреса пред надлежним судом.

Ове измене су омогућиле носиоцима јавнотужилачких функција и стручним сарадницима да својим радом, инвентивношћу и спремношћу да се прихвате изазови реформишу јавно тужилаштво у нашој земљи и да се тиме из једног система који је значајно маргинализовао положај и улогу наше институције, изгради модерно јавно тужилаштво које у потпуности испуњава улоге које су му поверене Уставом и законима, те даје сразмеран одговор савременим друштвеним и технолошким изазовима.

Тиме је указана и прилика да се освежи и значајно унапреди поверење наших грађана и јавности у наш рад, које је, нажалост, пољуљано услед одређених објективних околности, али и због неспремности дела наше организације да размишља и ради у складу са савременим професионалним и друштвеним околностима и потребама.

Државно веће тужилаца као орган аутономије јавног тужилаштва има значајну улогу у овом подухвату коју може остварити спровођењем својих Уставом и законима поверених надлежности. Након протекла скоро десет година од избора првог сталног састава Државног већа тужилаца могу констатовати да је значај пут пређен, али да је неопходно пружити одговоре на одређене недоумице у функционисању Већа које су се појавиле у протеклом периоду.

Сматрам да је неопходно да се Веће у наредном периоду врати вршењу својих изворних законских овлашћења, помно пратећи предстојеће уставне и законске измене којима се мора не само потврдити поштовање достигнутог степена положаја и функционисања јавног тужилаштва у правосуђу наше земље, већ се исти требају и унапредити у складу са савременим вредностима владавине права и демократског друштва.

2. Претходни рад и циљеви

У току претходног мандата изборног члана Државног већа тужилаца из реда јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца, који сам обављао у периоду од априла 2011 до априла 2016 године, као представник изборне листе „Виша јавна тужилаштва“, поред редовних послова и обавеза, посебно сам се ангажовао у следећим областима сматрајући да је изузетно важно да Државно веће тужилаца у потпуности успостави своје надлежности које су предвиђене Уставом, Законом о државном већу тужилаца и другим

законским и подзаконским актима, те да успостави своју улогу гаранта аутономије јавних тужилаштава у Републици Србији:

1. израда и доношење Правилника о мерилима за вредновање рада јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца;
2. израда и доношење Етичког Кодекса јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца;
3. имплементација Правилника о дисциплинској одговорности и дисциплинском поступку јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца;
4. планирање и извршење буџета јавних тужилаштава у Републици Србији почевши од 1. јануара 2012 године;
5. анализа оптерећености јавних тужилаштава и носилаца јавнотужилачких функција током 2011 године, која је за директну последицу имала проширење броја заменика јавних тужилаца и њихово ангажовање у најоптерећенијим јавним тужилаштвима, чиме је грађанима омогућено брже и квалитетније учествовање у кривичном поступку у оквиру тужилачке надлежности;
6. израда детаљне анализе техничког процеса рада у јавним тужилаштвима ради побољшања ефикасности рада администрације и носилаца јавнотужилачке функције;
7. формирање и успостављање пуног административног капацитета Канцеларије Државног већа тужилаца и преузимање надлежности од Управе за заједничке послове републичких органа;
8. израда и доношење Стратегије реформе правосуђа у Републици Србији за период од 2012 до 2017 године, у сарадњи са Министарством правде и међународним институцијама;
9. оснивање првог центра за подршку жртвама кривичних дела при јавним тужилаштвима у Републици Србији, уз сарадњу са међународним институцијама, чиме би се јавна тужилаштва конкретније и директније ставила у функцију заштите грађана наше земље;
10. извршење и програмирање претприступних фондова Европске Уније ИПА у циљу побољшања транспарентности рада, међународне сарадње и јачања капацитета Већа и јавних тужилаштава;
11. учествовање у припреми израде новог Стратешког плана у вези борбе против корупције за период 2012-2016- године;
12. израда детаљног Индекса реформе јавних тужилаштава Републике Србије, у сарадњи са међународним удружењима правника;
13. израда Генералног плана интегритета Већа и јавних тужилаштава у Републици Србији сходно Закону о агенцији за борбу против корупције;
14. активно учествовање у припремама за процесе придруживања Европској Унији за поглавља 1,4, 7, 10, 23 и 24, у сарадњи са Канцеларијом за придруживање ЕУ владе Републике Србије;
15. унапређење комуникације између грађана и Већа омогућавањем директне и електронске двостране комуникације са Административном канцеларијом ради унапређења јавности рада и приступачности грађанима, у оквиру надлежности.

3. Наредни правци рада и циљеви

Уколико будем изабран за изборног члана Државног већа тужилаца из реда јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца као представник изборне листе „Републичко јавно тужилаштво“, поред анализе испуњености стратешких циљева, праваца и рада који су

предузети у периоду од априла 2016 до априла 2021 године, посебно ћу се залагати за следеће:

3.1 Самосталност у раду

Јавни тужилац и заменик јавног тужиоца је самосталан у вршењу својих овлашћења и забрањен је сваки утицај на рад јавног тужилаштва на поступање у предметима на било који начин којим може да се угрози самосталност у раду јавног тужилаштва. Нико изван јавног тужилаштва нема право да одређује послове јавном тужиоцу и заменику јавног тужиоца, нити да утиче на одлучивање у предметима. Јавни тужилац и заменик јавног тужиоца своје одлуке морају да образлажу само надлежном јавном тужиоцу.

3.2 Непристрасност

Законом о јавном тужилаштву прописано је да се функција јавног тужиоца врши у јавном интересу ради обезбеђивања примене Устава и закона, при чему се мора обезбедити поштовање и заштита људских права и основних слобода. Такође, Законик о кривичном поступку предвиђа изузеће тужиоца у случају конфликта интереса, чиме се обезбеђује његово непристрасно поступање. Стараћу се за пуну примену принципа поштовања непристрасности као темеља објективности и неутралности у поступању јавног тужиоца, који су неопходни с обзиром на заступање јавног интереса.

3.3 Стручност

У складу са Законом о Правосудној академији и Законом о јавном тужилаштву, сви јавни тужиоци имају право и обавезу да похађају програм стручног усавршавања. Обуку носилаца правосудне функције врши Правосудна академија која је основана ради доприноса професионализму, независном, непристрасном и ефикасном обављању судско-тужилачке функције и стручном и ефикасном обављању послова судског и тужилачког особља.

Стараћу се да мојим радом обезбедим даљу основну и напредну обуку за носиоце јавнотужилачке функције и тужилачке помоћнике, као и тужилачко особље, у складу са најважнијим потребама за стручним усавршавањем, у сарадњи са Правосудном академијом, и другим домаћим и иностраним партнерима ради омогућавања запосленима приступа најбољој расположивој обуци, као и путем учешћа на битним регионалним, европским и светским конференцијама те студијским посетама тужилаштвима и другим правосудним институцијама у иностранству које би биле од значаја за унапређење искуства и рада наших јавних тужилаштава.

3.4 Квалитет рада

Залагаћу се да јавна тужилаштва обављају своје послове у систему у коме су законски и подзаконски акти јасни, разумљиви, одређени, лако доступни и усклађени, како међусобно, тако и са правним тековинама Европске уније и праксом међународних тужилачких институција. Посебно ћу се залагати да је сваком појединцу омогућен једнак правни третман и приступ јавном тужилаштву, под једнаким условима, без дискриминације по било ком основу и са једнаким могућностима.

3.5 Одговорност и ефикасност

Залагаћу се да јавна тужилаштва представљају институције у којима су успостављени механизми и критеријуми одговорности носилаца јавних тужилаца, заменика јавних тужилаца, тужилачких помоћника и административног особља у вези квалитета и резултата рада као и употребе додељених јавних ресурса.

Ангажоваћу се у оквиру надлежности да се у јавним тужилаштвима делотворно управља и рационално користе средства која су стављена на располагање, као и да се иста по потреби увећају, те да се у предметима поступа у разумним роковима уз поштовање права и слобода гарантованих домаћим и међународним прописима.

3.6 Анализа и унапређење правног оквира за рад јавног тужилаштва

Поред анализе законских аката који су на снази и припреме за учествовање у поступку доношења нових као последице усвајања амандмана на Устав Републике Србије у области правосуђа, залагаћу се за анализу и осавремењивање постојећих подзаконских аката у надлежности Државног већа тужилаца и доношење нових који су неопходни за унапређење рада јавних тужилаштава у Републици Србији.

С тим у вези сматрам неопходним да се обнови рад на Правилнику о вредновању сложености и тежине предмета у јавним тужилаштвима у Републици Србији. Током мог претходног мандата значајан напор је уложен у стварање нацрта Правилника уз подршку Мисије ОЕБС у у нашој земљи. Нацрт Правилника је посредством Канцеларије за придруживање Владе Републике Србије прослеђен Европској комисији – надлежним Директоратима на мишљење о усклађености за Заједничким правним тековинама Европске Уније. Уколико будем изабран, додатно ћу се ангажовати да се процес израде и усвајања овог Правилника оконча.

Сматрам да је потребно да се у континуитету периодично анализира укупан број предмета у раду у јавним тужилаштвима и да се исти пореди са бројем носилаца јавнотужилачке функције који обрађују предмете, уз примену објективних критеријума регулисаних подзаконским актима у надлежности Већа, ради утврђивања смерница деловања и даље рационализације трошкова рада, али и омогућавања несметаног рада јавних тужилаштава.

С тим у вези залагаћу се да се у потпуности примени и унапреди подзаконски оквир у складу са потребама и најбољим препорукама стручне јавности и међународних експерата и институција, којим путем би било постигнуто значајно унапређење свести носилаца јавнотужилачке функције у вези потребе за унапређењем квалитета и квантитета рада применом савремених правних и техничких метода и сазнања, уз стално присуство свести о постојању система вредновање рада и одговорности према друштвеној заједници у којој делујемо.

3.7 Унапређење професионалне етике

Сматрам да је неопходно наставити са унапређивањем стандарда професионалне етике јавних тужилаца, заменика јавних тужилаца, тужилачких сарадника и тужилачког особља.

У својству изборног члана у претходном мандату учествовао сам у доношење Етичког кодекса за јавне тужиоце и заменике јавних тужилаца који је усвојен 2013 године, као и Етичког Кодекса чланова Државног већа тужилаца 2014. године, када је Државно веће тужилаца и именovalo чланове Етичког одбора. У истом периоду сам учествовао и у формирању радне групе за израду Пословника о раду Етичког одбора Државног већа тужилаца, која је уз подршку Мисије ОЕБС-а у Републици Србији израдила нацрт наведеног подзаконског акта којим је ближе уређен састав, избор, надлежност и начин одлучивања Етичког одбора Државног већа тужилаца.

Залагаћу се да као један од кључних стубова у потпуности заживи свест о постојању и примени Етичког кодекса јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца под надзором Етичког одбора Већа.

3.8 Подршка раду дисциплинских органа

Сматрам да је неопходно јачање капацитета Већа ради поступања по притужбама и дисциплинским пријавама. Државно веће тужилаца је у својству сталних радних тела именovalo дисциплинске органе и формирало радно тело које је радило на усавршавању Правилника о дисциплинском поступку и дисциплинској одговорности јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца, а у циљу што ефикаснијег поступања Државног већа тужилаца по представкама и дисциплинским пријавама.

С тим у вези сматрам да је неопходно наставити и унапредити обуку запослених у дисциплинским органима у Административној канцеларији Већа, као и обуку запослених који учествују у раду и других сталних или повремених радних тела Већа.

Имајући наведено у виду, сматрам да је неопходно наставити доследну примену подзаконских аката који регулишу дисциплинску одговорност носилаца јавнотужилачких функција. Посебно при томе имам у виду обавезу подношења извештаја о раду од стране дисциплинских органа. Дисциплински тужилац треба да редовно доставља Државном већу тужилаца извештај за поступање на годишњем нивоу, или по потреби за задати временски период, ради праћења ове области поступања Већа.

3.9 Унапређење јавности рада Државног већа тужилаца

Сматрам да је неопходно да се активности Државног већа тужилаца редовно објављују на интернет презентацији, омогућавајући тиме јавности целовит приступ подацима у складу са законом, укључујући Годишњи и друге извештаје у вези са радом, те посебно Информатор о раду и друге релевантне информације које не носе ознаку поверљивости, али су од значаја за подизање свести грађана о улози и пословима које обављају јавни тужиоци и њихови заменици у тужилаштвима наше земље.

У периоду мандата за који се кандидујем наставићу активности у вези стварања и рада Одељења за односе са јавношћу Државног већа тужилаца путем пружања квалитетних информација о раду свих јавних тужилаштава у нашој земљи, а који подаци су у надлежности Већа. Применом заједничке Стратегије комуникације Републичког јавног тужилаштва и Државног већа тужилаца, информације медијима и јавности морају бити садржински квалитетније и разумљивије, уз пружање информација које је на основу закона могуће саопштити јавности.

4.0 Закључак

Државно веће тужилаца је као самостални државни орган створен ради гарантовања и остваривања аутономије јавног тужилаштва у оквиру правосуђа и државне организације Републике Србије, прешло значај пут у претходних 10 и више година. Део тог пута је био изложен значајним изазовима које су уставне и законске промене донеле, уз значајан утицај друштвених кретања.

Ипак, и у таквим условима резултати које је Веће постигло нису занемарљиви. Сматрам да у периоду за који се кандидујем исти могу бити додатно унапређени путем даљег развијања постигнутих механизма као и успостављањем нових.

С тим у вези, залагаћу се да Државно веће тужилаца спроводи своју надлежност са адекватним финансијским средствима, кадром изабраним по јасним критеријумима, поштујући принципе транспарентности и одговорности. Сматрам да је потребно унапредити правичан и транспарентан систем напредовања носилаца јавнотужилачких функција укључујући периодично професионално оцењивање учинка рада кроз заокружен каријерни систем, укључујући избор и престанак функције, оцењивање учинка рада, напредовање, дисциплинску одговорност и престанак функције на начин који гарантује самосталност и непристрасност целокупног јавнотужилачког система.

Сматрам да напредовање засновано на стручности и резултатима рада има позитиван ефекат на квалитет и ефикасност јавнотужилачког система. С тога, сматрам да је битно да су носиоцима јавнотужилачке функције и помоћницима доступне информације о значају вредновања рада и његовом утицају на напредовање у каријери.

Залагаћу се за обезбеђење довољних административних капацитета као и буџетских средстава и овлашћења Државног већа тужилаца над сопственим буџетом како би се омогућило ефективно извршавање обавеза. С тим у вези, сматрам да је потребно јачање аналитичких, статистичких и управљачких капацитета Већа, имајући у виду очекиване уставне и законске промене.

Имајући у виду истраживања јавног мњења као и перцепцију положаја правосудног система у нашој земљи, сматрам да је потребно суштински редуковати перцепцију утицаја на рад јавног тужилаштва које постоји у јавности. С тим у вези уложићу труд у унапређење транспарентности рада Државног већа тужилаца и сарадњу са медијима.

Ефективним праћењем поштовања Етичког кодекса и спровођењем додатних активности везаних за евалуацију и обуку јавних тужилаца, заменика јавних тужилаца и тужилачких сарадника у области етике, уз интензивирање обука у овој области, залагаћу се за подизање свести о потреби поштовања етичких вредности у нашој струци.

Посебно битним сматрам развијање система електронског правосуђа, тиме и тужилаштва, као средства за унапређење ефикасности, транспарентности и целовитости рада и тока кривичног поступка, надоградњом постојећег система за аутоматско управљање предметима у јавним тужилаштвима „САПО“. Као један од сегмената система би била уведена могућност реалног праћења трајања поступка у надлежности јавног тужилаштва, али и других органа укључених у поступак, кроз увођење јединственог броја предмета, као и увођења параметара за оцену процене временског трајања обраде предмета у јавном тужилаштву.

Сматрам да су наведени циљеви оствариви у току мандата за који се кандидујем, уколико ванредне околности не буду имале непредвиђени утицај на рад Државног већа тужилаца, те да вредности које ови циљеви представљају требају бити заједничке за све јавне тужиоце, заменике јавних тужилаца и тужилачко особље у Републици Србији, и да сви требамо да стремимо ка њиховом испуњењу уколико искрено желимо у законом предвиђеним оквирима професионално, самостално, јако и поштовано јавно тужилаштво у нашој земљи.

У Београду, 23. октобар 2020

Бранко Стаменковић

заменик Републичког јавног тужиоца